

*Goedkeuring van het op 5 December 1951 te Rome
tussen Nederland en Italië gesloten cultureel verdrag*

MEMORIE VAN TOELICHTING

No. 3

Sedert de tweede wereldoorlog werden met België, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, Luxemburg en de Unie van Zuid-Afrika culturele verdragen gesloten.

Het is niet verwonderlijk, dat de behoefte zich deed gevoelen om ook met Italië, een land, dat in zovele opzichten de bakermat is van de Europese beschaving, te komen tot het afsluiten van een dergelijk verdrag. Van Nederlandse zijde concretiseerde zich deze behoefte in vele verzoeken van belangstellenden om aan een van de oude culturele instellingen van dit land hun vorming voort te zetten, dan wel om aldaar wetenschappelijke onderzoekingen te gaan verrichten op de gebieden der archaeologie, palaeographie, het archief- en bibliotheekwezen, enz., en in de wens om meer Nederlanders te laten profiteren van de vele studiemogelijkheden, geboden door het Nederlands Historisch Instituut te Rome.

Anderzijds was te verwachten, dat van Italiaanse zijde belangstelling zou bestaan voor het meer op exacte wetenschappen ingestelde Nederlandse onderwijs, voor onze grote verrichtingen op het gebied der wegen- en bruggenbouw, inpoldering, industrie, enz., alsmede voor onze oude en moderne schilderkunst, muziek, enz. In het algemeen bestond aan Italiaanse zijde het verlangen om, na de gedwongen afzondering der laatste jaren, het cultureel contact met de Westeuropese beschaving nauwer aan te halen.

Begin 1948 werden de eerste contacten gelegd, zowel te Rome als te 's-Gravenhage, en weldra bleek in beide steden een grote mate van overeenstemming te bestaan over de wenselijkheid van het sluiten van een verdrag.

Het eerste ontwerp van Juni 1949 werd zowel van Nederlandse als van Italiaanse zijde veelvuldig gewijzigd en aangevuld, waarop tenslotte op 5 December 1951 het cultureel verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Italiaanse Republiek te Rome werd getekend.

Het onderwerpelijke cultureel verdrag voorziet in een uitwisseling van hoogleraren, leraren bij het middelbaar onderwijs, leden van instellingen op het gebied van wetenschap, letterkunde en kunst, studenten, personen, belast met wetenschappelijk onderzoek, en kunstenaars (artikel 4). Het scheidt de mogelijkheid tot het oprichten van culturele instellingen op het grondgebied van het andere land (artikel 5). Het be-

paalt, dat de studie van de taal en letterkunde van het andere land in de eigen onderwijsinstellingen bevorderd zal worden en evenzo het toekennen van beurzen, ten einde studeren in staat te stellen hun studie of onderzoekingen in het andere land voort te zetten (artikel 7). De culturele uitwisselingen tussen beide landen zullen versterkt worden door het organiseren van concerten, opera- en toneelvoorstellingen, voordrachten, tentoonstellingen van artistieke en wetenschappelijke aard of op het gebied van het onderwijs en van alle daartoe geëigende culturele manifestaties, door de verspreiding van boeken en tijdschriften, alsook door de film en radio (artikel 8). Als desideratum wordt genoemd het vrije verkeer tussen de beide landen van boeken, couranten en tijdschriften (artikel 10). Het verdrag zal van kracht blijven gedurende een tijdvak van vijf jaren en kan dan automatisch telkens voor een jaar verlengd worden (artikel 12).

Met het oog op de uitvoering van het verdrag zal een gemengde commissie worden ingesteld, waarin elk der verdragsluitende landen door drie leden vertegenwoordigd zal zijn (artikel 2).

De Nederlandse Regering waardeert ten volle het belangrijke werk, dat door particuliere verenigingen op de bovengescreven gebieden in het verleden werd verricht. Zij meent, dat de activiteit van de commissie de verrichtingen van deze verenigingen ten goede zal komen, in het bijzonder op de terreinen, waar het particulier initiatief op moeilijkheden stuit. Vooral in een tijd, waarin belemmeringen van economische aard remmend werken op de uitwisseling van personen en gedachten, kan door de mogelijkheden, die het onderhavige Nederlands-Italiaanse verdrag oplevert, voor deze landen een nauwe aaneensluiting op het gebied van het culturele en intellectuele leven worden bevorderd.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,

TH. RUTTEN.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

STIKKER.